

Поточний стан справ у діяльності фінансових компаній та ломбардів (за підсумками I півріччя 2006 року)

Внесення інформації про фінансові компанії до Державного реєстру фінансових установ розпочалося в 2004 році. Протягом першого півріччя 2006 року кількість фінансових компаній у Держреєстрі зросла з 74 (станом на 01.01.06) до 93 (станом на 30.06.06).

Загальні активи фінансових компаній з початку 2006 року зросли на 1 199,7 млн. грн. (+64,1%) і на 30.06.06 становили 3070,9 млн. гривень.

Узагальнені дані щодо видів фінансових послуг, які мають право надавати фінансові компанії, внесені до Державного реєстру фінансових установ, а також юридичні особи – суб'єкти господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Інформація щодо кількості фінансових компаній/юридичних осіб, що мають право надавати фінансові послуги

Вид фінансових послуг	<i>Станом на 30.06.2006</i>	
	Кількість фінансових компаній	Кількість юридичних осіб
Надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів	-	-
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	19	-
Надання позик	22	52
Переказ грошових коштів	1	-
Надання порук (поручительств)	25	62
Залучення фінансових активів фізичних осіб із зобов'язаннями щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном	36	-
Залучення фінансових активів юридичних осіб із зобов'язаннями щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном	45	-
Фінансових лізинг	21	105
Надання гарантій	25	-
Факторинг	22	-
Довірче управління фінансовими активами	-	-
Кліринг	-	-
Обслуговування дорожніх чеків	-	-
Діяльність з обміну валют	1	-
Надання послуг з поштового переказу	-	1

Фінансові компанії протягом I півріччя уклали 1432 договори щодо надання фінансових послуг загальною вартістю 4 705,9 млн. грн. (табл. 2), що становить майже 67 % вартості договорів укладених за весь 2005 рік.

Таблиця 2.

Вартість укладених фінансовими компаніями договорів з надання фінансових послуг

Вид фінансової послуги	Обсяг фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.		
	I півріччя 2005	II півріччя 2005	I півріччя 2006
Операції з обміну валют	1 727,5	2 600,2	2 965,5
Операції з переказу коштів	545,3	619,6	572,6
Залучення фінансових активів фізичних осіб	334,2	714,9	825,7
Залучення фінансових активів юридичних осіб	24,8	100,8	106,0
Надання позик	38,3	153,3	121,6
Надання порук (поручительств)	0,0035	81,0	10,8
Послуги факторингу	19,6	42,4	69,6
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	11,3	15,2	26,6
Фінансовий лізинг	10,7	3,4	1,7
Надання гарантій	5,0	1,5	5,8
Всього	2 716,7	4 332,3	4 705,9

Структура вартості укладених договорів за видами послуг у I півріччі 2006, порівняно з II півріччям 2005 залишилась практично незмінною. До 63% (60% за результатами II півріччя 2005 року) зросла питома вага операцій з обміну валют у загальному обсязі наданих фінансових послуг, а також збільшилась до 1,5% вартість укладених договорів на надання послуг факторингу (менше 1 % у II півріччі 2005 року).

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведено в таблиці 3.

Таблиця 3.

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами

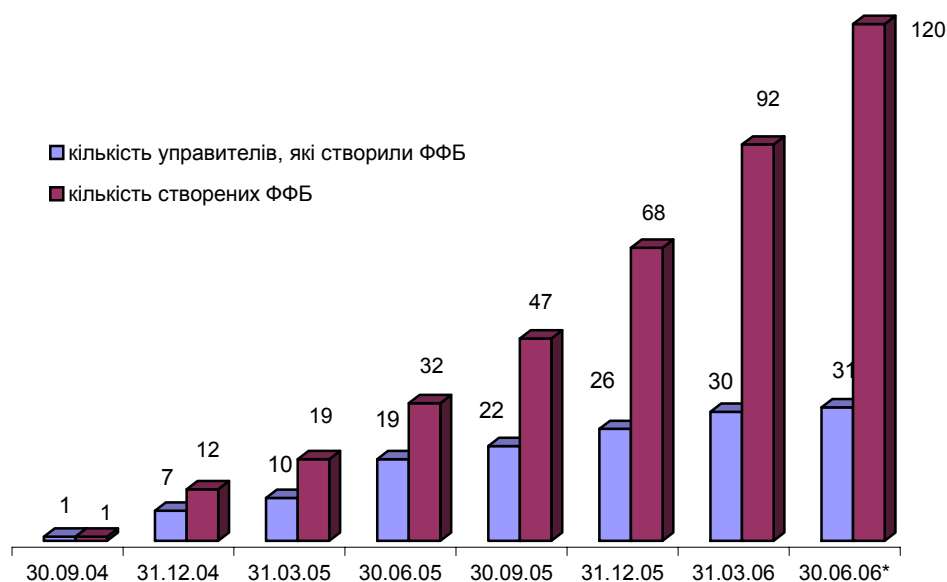
Вид фінансової послуги	Вартість укладених договорів за період, млн. грн.		
	I півріччя 2005	II півріччя 2005	I півріччя 2006
фінансовий лізинг	252,8	578,1	621,0
поштовий переказ	н/д*	1 548,6	1 664,2
Всього		2 126,7	2 285,2

* дані, щодо обсягів поштового переказу відсутні, оскільки Держфінпослуг на виконання доручення Кабінету Міністрів України взяла на облік УДППЗ „Укрпошта лише у III кв. 2005 року”, так як поштові перекази, які відповідно до законодавства здійснюються нею, віднесено до фінансових послуг, що затверджено розпорядженням Держфінпослуг від 27.05.2005 № 4080, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 червня 2005 р. за № 644/10924.

Діяльність управителів фондів фінансування будівництва

У 2004 році набрав чинності Закон України „Про фінансово-кредитні механізми та управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю”, який забезпечив можливість небанківським фінансовим установам провадити діяльність із залучення фінансових активів фізичних та юридичних осіб на вказані цілі із зобов’язанням щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів управління майном.

З 57 компаній, що отримали ліцензію на залучення фінансових активів із зобов’язанням щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном, станом на 30 червня 2006 року лише 28 надавали такі послуги. Станом на 30.06.06 чинними були 3592 договори на управління майном юридичних і фізичних осіб. Протягом I півріччя було укладено 1808 договорів на суму 931,7 млн. грн.. Створення фондів фінансування будівництва (ФФБ) фінансові компанії розпочали у вересні 2004 року. Динаміка створення фондів наведена на рис. 1.

Рис. 1. Динаміка кількості ФФБ та компаній, які їх створили

Динаміку залучених коштів фізичних та юридичних осіб для будівництва житла наведено в таблиці 4.

Таблиця 4.

Кількість довіритель та обсяг залучених від них коштів для будівництва житла (залишок на кінець місяця)

Місяці 2006 року	Обсяг залучених коштів, млн.грн.			Кількість довіритель	
	Всього, у т.ч.	фізичних осіб	юридичних осіб	фізичних осіб	юридичних осіб
Січень	570,25	488,71	81,54	1935	93
Лютий	591,87	533,22	58,65	2017	91
Березень	611,78	552,25	59,53	2018	94
Квітень	754,56	686,00	68,56	2292	126
Травень	819,51	745,50	74,01	2474	147
Червень	978,31	882,85	95,46	3040	162

Фінансовий лізинг

Протягом I півріччя 2006 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно з законодавством надавати фінансові послуги, укладено 1 092 договори фінансового лізингу (72% результату всього 2005 року) на суму 622,7млн. грн. (74% результату всього 2005 року).

На кінець I півріччя обсяг чинних договорів фінансового лізингу (портфель угод – 5 561 договір) складав 2,3 млрд. грн.

Динаміка вартості укладених договорів протягом кварталу та договорів, чинних на кінець кожного кварталу, наведена на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка надання послуг фінансового лізингу

Станом на кінець I півріччя частка договорів із лізингоодержувачами, які представляють підприємства сільського господарства, становила близько 34 % від загального обсягу чинних договорів, понад 38 % договорів припадає на транспортну галузь. Структуру чинних на кінець року договорів фінансового лізингу за галузями народного господарства наведено на рис. 3.

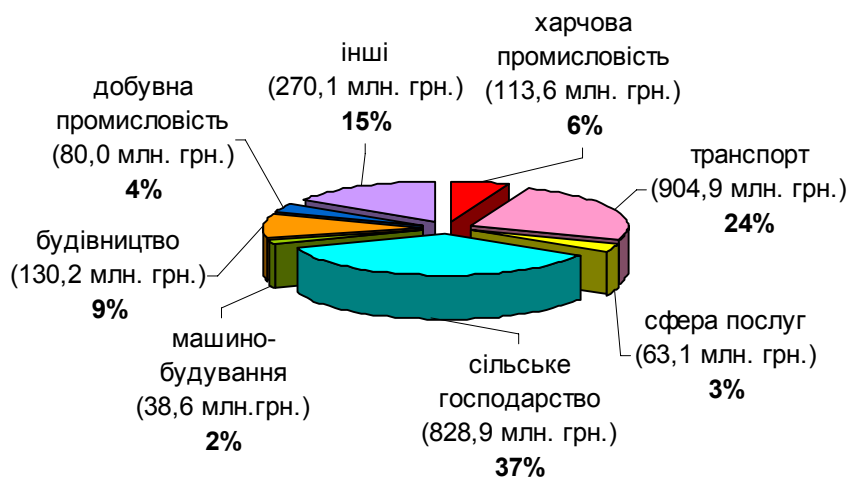

Рис. 3. Структура чинних станом на кінець II кв. 2006 року договорів фінансового лізингу за галузями

Як і в попередньому періоді, на кінець звітного кварталу лідерство за часткою чинних договорів фінансового лізингу належить сільському господарству (37%) та транспортній галузі (24%).

Використання лізингових операцій при заміні основних фондів підприємств залишається середньостроковим інструментом (термін дії договору 2 – 5 років), частка довгострокових договорів (більше 10 років), які діють на кінець звітного періоду, становить лише 0,1 % (рис. 4).

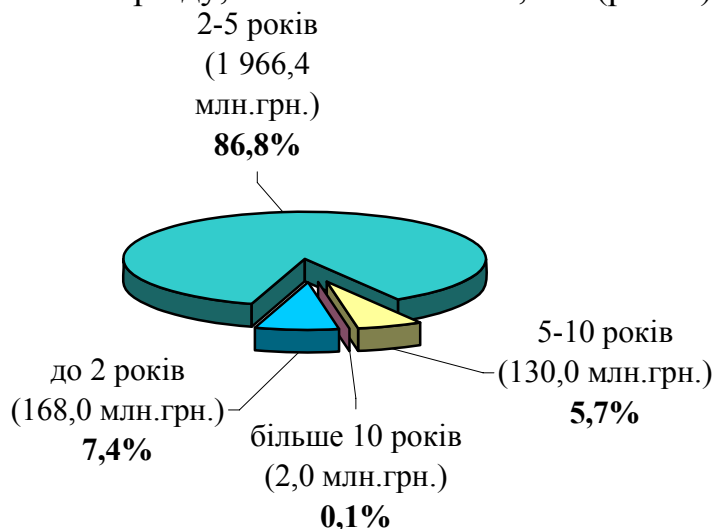

Рис. 4. Розподіл вартості чинних станом на кінець II кв. 2006 року договорів лізингу за терміном їх дії

Основними об'єктами лізингу за чинними на кінець II кварталу 2006 року договорами є транспортні засоби (41,3% усіх чинних договорів лізингу) та техніка, машини і устаткування для сільського господарства (33,1% усіх чинних договорів лізингу).

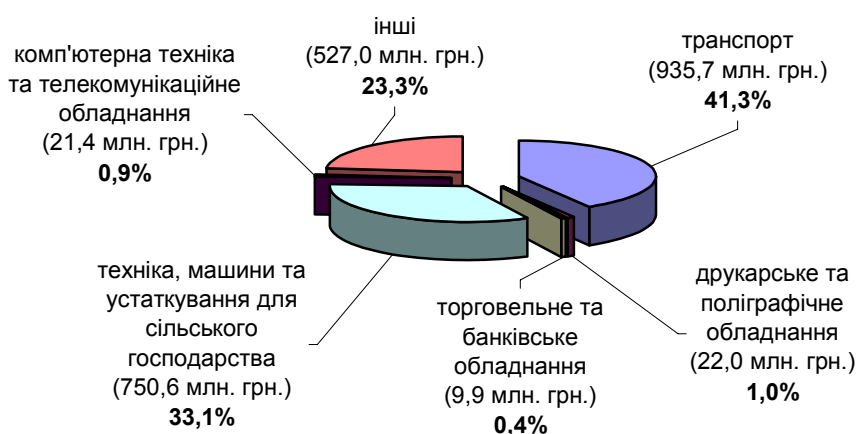

Рис. 5. Розподіл чинних станом на кінець II кв. 2006 року договорів лізингу за обладнання.

Факторинг

Протягом I півріччя 2006 року фінансові компанії уклали 305 договорів факторингу на загальну суму 69,6 млн. грн..

Динаміка кількості та вартості укладених фінансовими компаніями договорів факторингу поквартально наведена на рис. 6.

Рис. 6. Динаміка надання послуг факторингу фінансовими компаніями

З юридичними особами було укладено 92 % договорів факторингу на загальну суму 62,1 млн. грн., решта – з фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності на суму 7,5 млн. грн. (рис. 7). Діючим на кінець I півріччя 2006 року залишився 131 договір.

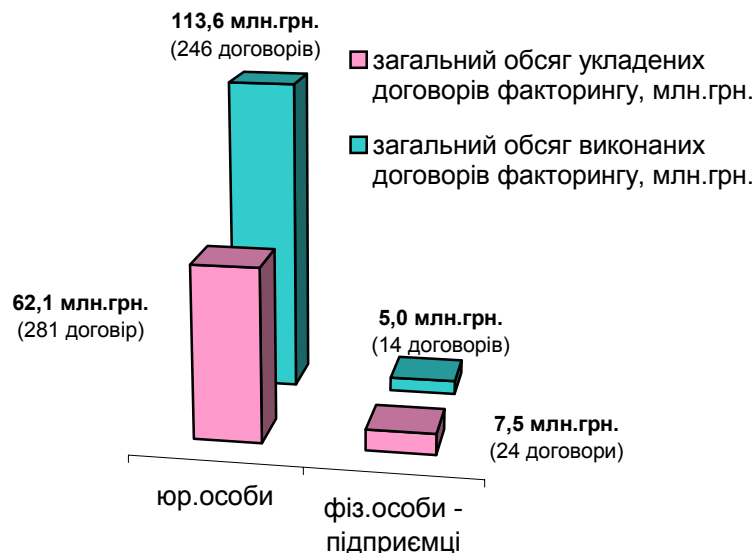

рис.7. Кількість та обсяг укладених і виконаних договорів факторингу за 6 міс. 2006 року

За рахунок кредитів банків за 6 місяців 2006 року укладено 286 договорів факторингу на суму 30,4 млн. грн., за рахунок власних коштів – 17 договорів загальним обсягом 31,8 млн. грн., та 2 договори на суму 7,4 млн. грн. укладено за рахунок інших джерел.

Надання позик (кредитів)

За 6 місяців 2006 року фінансовими компаніями було укладено 1038 договорів позики (кредиту) загальним обсягом 148,1 млн. грн. та виконано 110 договорів на суму 400,1 млн. грн.

Інформацію щодо кількості та загального обсягу укладених та виконаних договорів позики (кредиту) за споживачами цих послуг наведено у табл.5.

Таблиця 5.

Інформація щодо діяльності фінансових компаній з надання позик (кредитів) за 6 міс.2006 року

Показник діяльності	Кількість, шт.		Загальний обсяг, тис. грн.	
	укладено	виконано	укладено	виконано
Договорів позики (кредиту), у т.ч.	1038	110	148 143,8	400 061,6
з юридичними особами-резидентами у т.ч.	74	51	128 607,0	88 858,4
<i>позики коштами</i>	64	42	115 391,4	83 438,4
<i>кредиту</i>	10	9	13 215,6	5 420,0
з юридичними особами-резидентами суб'єктами господарювання у т.ч.	9	10	1 911,0	2 137,5
<i>позики коштами</i>	3	3	1 166,0	1 166,0
<i>кредиту</i>	6	7	745,0	971,5
з фізичними особами-резидентами у т.ч.	941	43	13 648,4	308 604,7
<i>позики коштами</i>	931	32	13 045,4	7 035,0
<i>кредиту</i>	10	11	603,0	301 569,7
з фізичними особами-резидентами суб'єктами підприємницької діяльності у т.ч.	14	6	3 977,4	461,0
<i>позики коштами</i>	8	1	3 351,9	200,0
<i>кредиту</i>	6	5	625,5	261,0

Отже, середня вартість укладеного договору позики коштами становить 132,2 тис. грн., виконаного 1 177,4 тис. грн., укладеного договору кредиту – 474,7 тис. грн., тоді як виконаного 9 631,9 тис. грн.

Середня вартість договору, укладеного з юридичними особами-резидентами становить 1737,9 тис. грн., тоді як з юридичними особами-резидентами суб'єктами господарювання 212,3 тис. грн., з фізичними особами-резидентами – 14,5 тис. грн. та з фізичними особами-резидентами суб'єктами підприємницької діяльності 284,1 тис. грн.

Майже 15,6 % усіх, укладених протягом I півріччя 2006 року договорів позики (кредиту) спрямовано на фінансування будівництва та 3,2 % - на сільське господарство.

Діяльність ломбардів

Основним видом діяльності ломбардів як учасників ринку фінансових послуг є надання миттєвих, короткострокових та невеликих за розміром позик на власний ризик під заставу. Надаючи короткострокові готівкові кредити, ломбарди тим самим задовольняють нагальні потреби населення в грошах на певний термін, сприяючи підвищенню платоспроможності позикоодержувачів.

Протягом I півріччя 2006 року кількість ломбардів у Держреєстрі фінансових установ зросла з 322 (на початок року) до 328 (на 30.06.06).

Загальні активи ломбардів зросли з початку року на 27% і на кінець I півріччя склали 530,7 млн. грн.

Протягом I півріччя 2006 року ломбардами під заставу майна видано 2 199,3 тис. фінансових кредитів на суму 724,2 млн. грн. (що складає 67% результату всього 2005 року за кількістю та 51% за обсягом). Структура виданих ломбардами фінансових кредитів за видами застави наведена на рис. 8.

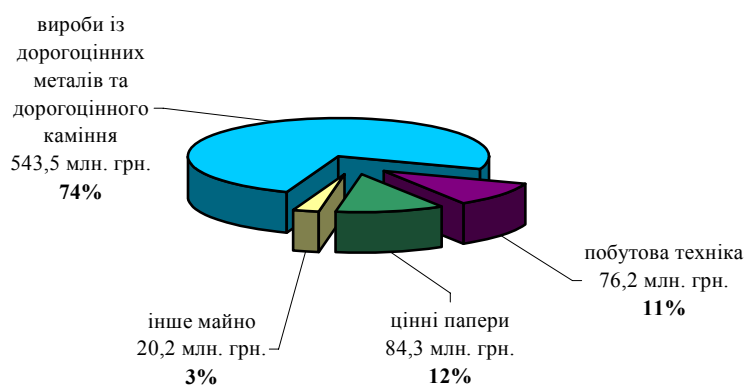

Рис. 8. Структура виданих ломбардами у I півріччі 2006 року фінансових кредитів за видами застави

З початку року ломбардами було надано кредитів на суму, що становить 91% від оціночної вартості майна, прийнятого в заставу.

Погашено протягом півріччя кредитів на суму 669,6 млн. грн., тобто 92% наданих кредитів, причому 45,7 млн. грн. (6,8 % обсягу погашених кредитів) було погашено за рахунок наданого в заставу майна.

Середньозважена річна відсоткова ставка за фінансовими кредитами, наданими ломбардами, станом на кінець I півріччя 2006 року складала 140,2%.

В середньому по ринку за даними I півріччя 2006 року позичка поверталася ломбарду через 15 днів.